

Bezpečná cesta dětí do školy

Děti se dopravují do školy výrazně jinak než jejich rodiče
Zásady bezpečného cestování dětí do školy prostředky MHD, rodinným automobilem či pěšky
Stále platí, že děti v silničním provozu věrně kopírují chování svých rodičů

Jak se dopravují děti do školy? Průzkum provedený společností ŠkoFIN prokázal, že na vzestupu je jejich doprava rodinnými automobily. K dopravě dětí do škol pravidelně používá svůj automobil pětina rodin, přičemž zhruba dvě třetiny z tohoto počtu vozí děti do školy cestou do práce, zbývající třetina rodičů dopraví dítě do školy, ačkoliv oni sami do práce vozem nejezdí. Rodiče dnešních dětí (rekrutující se převážně z generace tzv. Husákových dětí) se do školy nejčastěji přepravovali pěšky, a to v 59 procentech případů, autem byli dopravováni jen ve 2 procentech. Ve 36 procentech cestovali prostředky hromadné dopravy a v cca 1 procentu na kole, koloběžce či bruslích. Dnes je to výrazně jinak. Pěšky chodí do školy zhruba 37 procent dětí a autobusem či tramvají dalších 27 procent. Ovšem automobilem se dnes vozí téměř pětina z nich. Na bicyklu, koloběžce či bruslích cestuje necelých 1,5 procenta. Nejméně často dopravují rodiče své děti do školy autem v Praze, a to v 9 procentech případů. Naopak nejčastěji - ve 35 procentech případů - se rodinným automobilem svezou děti žijící v obcích do 1 000 obyvatel.

Bezpečná cesta prvňáčka do školy

Pro řadu dětí znamená první usednutí do školních lavic i první zkušenost se samostatným pohybem v silničním provozu. A to pro ně může být stresující. Obavy však mívají i rodiče. „*Pokud bude novopečený školák odkázán na samostatnou přepravu do školy, je proto dobré s ním ještě před zahájením školního roku podrobně a opakovaně absolvovat trasu od domova do školy a zpět. Nejkratší trasa vhodná pro dospělého však nemusí být tou nejlepší volbou. Na dítě mohou číhat nebezpečí v podobě přecházení přes rušné pozemní komunikace v místech, kde nejsou přechody pro chodce, či kde není provoz chodců řízen semaforem. Navíc mohou nejmenší narazit na komplikace, které dospělák nevnímá,*“ upozorňuje Markéta Novotná, metodička dopravní výchovy Týmu silniční bezpečnosti. Je proto dobré s dítětem projít celou trasu, podrobně mu vysvětlit, kudy jít, kde přecházet. Komunikace při výkladu musí být obousměrná. Je dobré ponechat dítěti prostor, aby se mohlo samo průběžně ptát. Svými otázkami často doprovázejícímu rodiči naznačí, že mu něco není jasné, případně že v něčem vidí velkou komplikaci. Rozhodně je dobré vést děti k tomu, aby při přecházení především rušnějších vozovek využívaly přechodů pro chodce. Dětem je však třeba velmi důrazně vysvětlit, že zebra je sice kamarád, ale že na ni nemůže vstoupit bez pečlivého rozhlédnutí se a zvážení, nakolik je řidič motorového vozidla schopen bezpečně zareagovat. A že tramvaj má přednost vždy. Ovšem abstraktní výklad obsahu pravidel silničního provozu se zpravidla mine účinkem. Naopak dobré je vše vysvětlovat pomocí názorných analogií či metafor, tedy obrazů, které si dítě umí představit.

Vidět a být viděn

Děti je třeba vést k tomu, aby měly před vstupem do vozovky náležitý výhled. Zde je třeba podívat se na vše pohledem malého dítěte. Co s přehledem zahlédne vysoký dospělý, může zůstat prvňáčkovi přes parkující vozidla beznadějně ukryto. Rozhodně je třeba dbát na dostatečnou viditelnost dítěte pro řidiče. Pestře zbarvené oblečení rozhodně dítě v hustém městském provozu zviditelní. Navíc si děti ve výrazných barvách libují, tak proč toho nevyužít? Pamatovat je třeba i na to, že se blíží podzimní plískanice a potmělé zimní období. Pestré fluorescenční barvy za tmy ztrácejí svou výhodu. Zde pomohou jen reflexní doplňky. Na trhu je dostatečný výběr oblečení s reflexními prvky, vhodnými doplňky pak bývají reflexní přívěšky či pásky. Děti se jejich nošení bránit nebudou, ba právě naopak.

Dítě cestuje autobusem či tramvají

Řada dětí bude při cestě do školy využívat prostředků hromadné přepravy osob. I zde na ně může číhat nebezpečí. Dětem je třeba názorně vysvětlit, jak bezpečně nastupovat i vystupovat. Také ovšem to, že jsou malé, pro řidiče snadno přehlédnutelné. Tedy že nemohou přecházet těsně před autobusem či tramvají.

Zkrátka že nejlepší je přecházet přes silnici až po jejich odjetí z prostoru zastávky. Rovněž tak je třeba pamatovat na správná pravidla chování na tramvajové refýži. Toto místo může být pro malé děti velmi frustrující. Refýž je úzká, pohybuje se po ní mnoho lidí a navíc z obou stran sviští automobily či tramvajové soupravy.

Doprava dítěte do školy automobilem

I při přepravě dítěte do školy automobilem je třeba dodržovat základní bezpečnostní pravidla. I kdyby byla vzdálenost sebekratší, dítě je nutno usadit do vhodné autosedačky. U školy by mělo z automobilu vystupovat dveřmi k chodníku. U škol nejednou bývá před začátkem vyučování velmi rušno. Před nimi se v krátkém časovém úseku setkávají desítky automobilů přepravující školáky. Jejich řidiči musí striktně dodržovat pravidla silničního provozu. To se však v nejednom případě neděje. „*Spěch a nedostatek vhodných míst k vysazení dítěte často vyústí v zastavení na přechodu pro chodce, v místě se zákazem zastavení či v nepřehledné zatáčce. Je to nebezpečné, navíc je to nejen pro přepravované děti, ale i jejich spolužáky negativní příklad. Těžko pak budou věřit svému učiteli dopravní výchovy, že pravidla silničního provozu se musí dodržovat, když na vlastní oči vidí, že rodiče si s nimi hlavu příliš nelámou,*“ uvádí Roman Budský z Týmu silniční bezpečnosti.

Dítě to vidí jinak

Malé děti nejsou zmenšenou kopií dospělých. Řadu situací vyhodnocují jinak. Spatří-li řidič v blízkosti vozovky dítě, neměl by posuzovat možný vývoj situace ze svého úhlu pohledu. Dospělý analyzuje více faktorů najednou, je schopen myslet v abstraktních pojmech. Děti ve věku do osmi let špatně odhadují vzdálenost a rychlost přibližujících se vozidel. A rovněž tak si nejednou rozdílně vysvětlují navázaný oční kontakt s řidičem. Pro dospělého řidiče to může znamenat potvrzení, že chodec jej vidí, že si je vědom jeho rychlosti a vzájemné krátké vzdálenosti, a že tedy nevstoupí do jeho jízdní dráhy. Pro dítě to může znamenat pravý opak, jakési potvrzení, že je řidičem registrováno, a může se tak bezpečně vydat přes vozovku. Děti reagují dvakrát pomaleji než dospělí, často jednájí zkratkovitě, neadekvátně konkrétní situaci. Děti ve věku do 11 let mohou být v provozu nevyzpytatelné. Přemýšlejí a jednájí jinak než dospělí.

Rodiče vzorem pro nejmenší

Děti věrně kopírují chování svých vzorů. A vzorem největším bývají jejich rodiče. Chceme-li, aby byly děti na silnici bezpečné, musíme pamatovat především na to, aby důsledně dodržovaly příslušná pravidla silničního provozu. „*Rodiče, kteří s dětmi přecházejí na červenou, při přecházení lehkomyšlně kličkují mezi projíždějícími vozidly, při jízdě autem se nepoutají, nemohou očekávat, že dítě bude jednat jinak. Bohužel však malé děti nejsou schopny posoudit míru rizika, kterému se vystavují. Nejsou schopny myslet abstraktně, pracovat s pojmy a situacemi, které dosud nezažily nebo o nich ještě neuvažovaly. Špatné příklady dokáží být i jedním z rozhodujících faktorů v úrazovosti dětí. Rodiče i všichni blízcí by si měli uvědomit, jak moc ovlivňují to, jestli dojde k úrazu dítěte,*“ uzavírá Roman Budský.

Bližší informace podá:

Roman Budský

Tým silniční bezpečnosti

tel.: 776 195 576

e-mail: budsky.roman@volny.cz

Tým silniční bezpečnosti je značka, pod kterou vykonává své aktivity nezisková organizace Bezpečně na silnicích o.p.s. založená v roce 2010. Jejím hlavním posláním je prostřednictvím vhodných preventivních programů a aktivit přispívat ke snížení výskytu závažné dopravní nehodovosti. Více informací naleznete na webu <http://www.tymbezpečnosti.cz>